

1. Osmanlı Devleti'nde sanat dalları sadece birer süsleme aracı olarak görülmemiş; aynı zamanda derin bir anlam dünyasını ve Allah'ın güzelliğini yansıtma amacını taşımıştır. Hat sanatı ile yazılar estetik bir forma kavuşmuş, ebru sanatı ile suyun üzerine renklerin ruhu işlenmiş, tezhip ile önemli belgeler altınla ışılatılmıştır. Bu sanatlar hem saray çevresinde hem de halk arasında büyük bir ilgi görmüştür.

Bu bilgilerden yola çıkarak Osmanlı sanat anlayışı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sanatın sadece saray halkına özgü lüks bir uğraş olduğu
B) Eserlerin hem estetik hem de manevi bir değer taşıdığı
C) Sanat dallarının sadece kitap süslemek için kullanıldığı
D) Dış dünyadan etkilenmeyen tamamen kapalı bir yapıda olduğu

2. İngiliz seyyah Lady Mary Wortley Montagu, 18. yüzyılda İstanbul'da bulunduğu sırada Osmanlı kadınlarının sosyal yaşamını ve hamam kültürünü detaylıca gözlemlemiştir. Ayrıca o dönemde Osmanlı'da uygulanan "çiçek aşısı" yöntemini hayretle karşılamış ve bu yöntemi kendi ülkesine, Avrupa'ya tanıtmıştır.

Metinde verilen bilgiler doğrultusunda Lady Montagu'nun gözlemleri hakkında yapılabilecek en kapsamlı çıkarım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı Devleti'nin tıp alanındaki uygulamalarıyla Avrupa'yı etkilediği
B) Osmanlı kadınlarının sadece hamamlarda sosyalleşebildiği
C) Çiçek aşısının Osmanlı'da sadece kadınlara uygulandığı
D) 18. yüzyılda İngiltere'nin Osmanlı'dan daha ileri bir sağlık sistemine sahip olduğu

3. Seyahatnameler; gezginlerin gezip gördükleri coğrafyaları, o bölgelerin insanlarını, geleneklerini ve yaşam biçimlerini kaleme aldıkları eserlerdir. Tarihçiler, bir dönemin günlük yaşamını, halkın dini hayatını veya o günkü şehir mimarisini araştırırken seyahatnamelerden sıkça yararlanırlar.

Buna göre seyahatnamelerin tarih bilimi için taşıdığı önem hakkında;

Geçmişe dair sosyal ve kültürel ayrıntılar sunması,
Farklı bakış açılarından gözlemler içermesi,
Yaşanan olayların kesin ve değişmez tek kaynağı olması

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

4. "Suyu bir kaba doldurup üzerine özel boyalar serpiştiren sanatçı, fırça darbeleriyle oluşan desenleri sabırla kağıda aktarır. Oluşan bu benzersiz kağıtlar, değerli kitapların kapaklarını süsler."

Yukarıdaki bilgiler ışığında, yapılış aşaması anlatılan bu sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hat
B) Tezhip
C) Ebru
D) Minyatür

5. Evliya Çelebi, 17. yüzyılda kaleme aldığı on ciltlik dev eseri "Seyahatname" ile Osmanlı coğrafyasının adeta röntgenini çekmiştir. Eserinde şehirlerin mimarisinden yemek kültürüne, halkın konuşma ağzlarından geleneklerine kadar her türlü detaya yer vermiştir. Bu yönüyle Seyahatname, Osmanlı toplumunu tanımak için en temel kaynak kabul edilir.

Evliya Çelebi'nin eseriyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Çok geniş bir coğrafyanın kültürel birikimini kayıt altına almıştır.
B) Osmanlı toplumunun sadece askeri başarılarını konu edinmiştir.
C) Sosyoloji, antropoloji ve mimarlık tarihi için zengin veriler sunar.
D) Halkın günlük yaşamına dair özgün bilgilere yer vermiştir.

6. 17. yüzyılda İstanbul'u ziyaret eden İngiliz papaz John Covell, eserlerinde halkın eğlence kültürüne geniş yer ayırmıştır. Özellikle mehter takımının müzikleri ve halk şenlikleri onun dikkatini çeken en önemli unsurlar olmuştur. Alman seyyah Schweigger ise dini törenleri ve düğünleri detaylıca anlatmıştır.

Farklı milletlerden seyyahların bu tür gözlemler yapması Osmanlı Devleti hakkında neyin göstergesidir?

- A) Osmanlı Devleti'nin sadece Avrupa'dan gelen gezginlere kapılarını açtığının
- B) Osmanlı toplumunun zengin ve ilgi çekici bir sosyal yaşama sahip olduğunun
- C) Gayrimüslimlerin Osmanlı Devleti'nde sadece eğlence sektörüyle ilgilendiğinin
- D) Seyyahların Osmanlı'da sadece İstanbul dışındaki şehirleri gezdiğinin

7. Osmanlı'da "müzehhip" adı verilen sanatçılar; kutsal kitapların, padişah fermanlarının ve kıymetli el yazmalarının kenarlarını büyük bir titizlikle altın kullanarak süslerlerdi. Bu sanatın temel amacı, yazılı esere verilen değeri ve hürmeti görsel bir zarafetle taçlandırmaktır.

Bu bilgilere göre "Tezhip" sanatı ile ilgili olarak;

- I. Önemli belgelerin değerini artırmak için yapıldığı,
 - II. Sanatçılara özel bir isim verildiği,
 - III. Sadece dini eserlerle sınırlı kaldığı
- çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8. Fransız seyyah Gerard de Nerval, "Doğu'da Seyahat" adlı kitabında Kapalıçarşı'nın kalabalığından, Ayasofya'nın görkeminden ve İstanbul'un canlı ticari hayatından bahsederken; Amerikalı eğitimci Mary Mills Patrick ise halkın misafirperverliğini ve kadınların eğitime olan merakını ön plana çıkarmıştır. **İki seyyahın anlatımları karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?**

- A) Osmanlı Devleti'nin hem ekonomik hem de sosyal açıdan yabancıların ilgisini çektiğine
- B) İstanbul'un ticari ve mimari açıdan merkezi bir konumda olduğuna
- C) Osmanlı toplumunda eğitime karşı bir ilginin bulunduğu
- D) Seyyahların Osmanlı topraklarına sadece casusluk yapmak için geldiğine

9. Osmanlı Devleti'nde minyatür sanatı, tarihî olayları, seferleri ve şenlikleri görselleştirmek için kullanılırdı. Hat sanatı ise Arap harflerini estetik bir biçimde yazma sanatıdır ve camilerin duvarlarını, sarayların odalarını süslerdi. Çini sanatı ise seramik yüzeylere işlenen renkli desenlerle mimari yapılara renk katardı.

Verilen sanat dalları ve kullanım alanları eşleştirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) Hat sanatı, mimari yapıların iç dekorasyonunda önemli bir yere sahiptir.
- B) Minyatürler, geçmişteki olayları anlamamıza yardımcı olan görsel belgelerdir.
- C) Çini sanatı, sadece kitapların kapaklarını süslemek için geliştirilmiştir.
- D) Osmanlı estetik anlayışı farklı materyaller (kağıt, taş, seramik) üzerinde hayat bulmuştur.

10. Seyahatnameler, sadece bir gezi rehberi değil, aynı zamanda yazıldığı dönemin siyasi, ekonomik ve kültürel durumunu yansıtan birer ayna gibidir. Farklı milletlerden ve mesleklerden seyyahların Osmanlı hakkındaki olumlu gözlemleri, devletin dünya üzerindeki saygınlığını da kanıtlar niteliktedir.

Bu metinden çıkarılabilecek en temel sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seyahatnamelerin tek taraflı ve taraflı bilgiler içerdiği
- B) Osmanlı Devleti'nin kültürel zenginliğinin yabancı gözlemcilerce de onaylandığı
- C) Seyyahların Osmanlı'da sadece ekonomik faaliyetleri merak ettiği
- D) Seyahatnamelerin modern tarih kitaplarından daha güvenilir olduğu

CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	A	B	C	B	B	A	D	C	B